

STEFANIA KUDELSKA – KOBIETA NIEPODLEGŁOŚCI

Stefania Jadwiga Kudelska ps. “Hanna” urodziła się w Warszawie i była córką Waleriana i Petroneli z domu Orłowska. W latach 1910–1912 studiowała na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Kierowniczką sekcji w Kole Kobiet Związku Strzeleckiego od lutego 1913 roku. Działała w dziale propagandy na terenie Królestwa Kongresowego.

Zorganizowała w sierpniu 1914 roku intendenturę dla strzelców w Oleandrach pod Krakowem i w Jędrzejewie etapowe kuchnie żołnierskie. Przyjmowała ochotniczki, szkoliła je, a one szyły mundury, zajmowały się chorymi, robiły szczepienia, kwestowały wśród krakowian.

We wrześniu tegoż roku przydzielono ją do oddziału wywiadu 1 pułku piechoty Józefa Piłsudskiego. Była kurierką na tereny pozafrontowe. W 1914 roku została aresztowana, a po zwolnieniu wróciła do służby kurierskiej- wywiadowczej w Naczelnym Dowództwie Legionów. Czynn timer działała w Polskiej Organizacji Wojskowej w Warszawie od lipca 1915 roku.

Od września do grudnia 1919 r. pełniła funkcję komendantki okręgu płońskiego POW, a od stycznia 1920 r. była oficerem wywiadu 12 Dywizji Piechoty. Następnie służyła w 6 Armii jako podporucznik Ochotniczej Legii Kobiet. Z kolei od lutego 1922 r. do marca 1923 roku pracowała jako urzędniczka Delegatury Rządu RP w Kijowie. Po powrocie do kraju czynnie uczestniczyła w akcji przysposobienia kobiet do obrony kraju. To ona wraz z innymi kobietami założyła Organizację Przysposobienia Wojskowego Kobiet, a następnie pełniła funkcję instruktorki. Od listopada 1929 roku do października 1935 roku pracowała na stanowisku kierowniczkim referatu wf i pwk w Dowództwie Okręgu Korpusu nr I w Warszawie, a następnie w Państwowym Urzędzie WF i PW w Wydziale WF i PW Kobiet. Od września 1935 roku była senatorką RP, a od 1938 posłanką do Sejmu RP.

Wierna swym ideałom zabierała głos w sprawach wojskowych, oświatowych, opieki społecznej, ubezpieczeń społecznych.

W czasie wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 roku była ewakuowana z Warszawy i znalazła się we Lwowie. Służyła tam pod dowództwem Haliny Wasilewskiej w ochotniczym Kobięcym Batalionie Pomocniczej Służby Wojskowej wchodzącym w skład Lwowskiej Brygady Obrony Narodowej, której organizatorem i dowódcą był płk dypl. F. Polniaszka.

Po powrocie do Warszawy pracowała w Radzie Głównej Opiekuńczej, oraz jako wiceprzewodnicząca Komitetu Samopomocy Społecznej w Okręgu VIII przy ul. Zagórnej. W konspiracji była referentką w Szefostwie WSK Oddziału Organizacyjnego KG AK.

Zginęła 12 VIII 1944 podczas Powstania Warszawskiego pod gruzami zbombardowanego domu przy ul. Leszno 10, gdzie niosła pomoc rannym i chorym. Ciężko ranna od bomby w obydwie nogi na klatce schodowej domu, w którym mieszkała. Umarła tam bez pomocy lekarskiej. Zwłok nie odnaleziono. Po wojnie na grobie rodzinnym na warszawskim cmentarzu powązkowskim została umieszczona tablica nagrobna. Pozostała w pamięci towarzyszy walki obu wojen jako niestrudzony żołnierz, przykład cnoty wierności ideałom, którym służyła przez całe życie.

Jej symboliczny grób znajduje się na Cmentarzu Powązkowskim w wspólnym grobie członkiń PWK, kwatera 329-2-25.

Za swoją działalność społeczną i wojskową została uhonorowana wieloma orderami i odznaczeniami, między innymi 16 września 1931 Krzyżem Niepodległości z Mieczami oraz

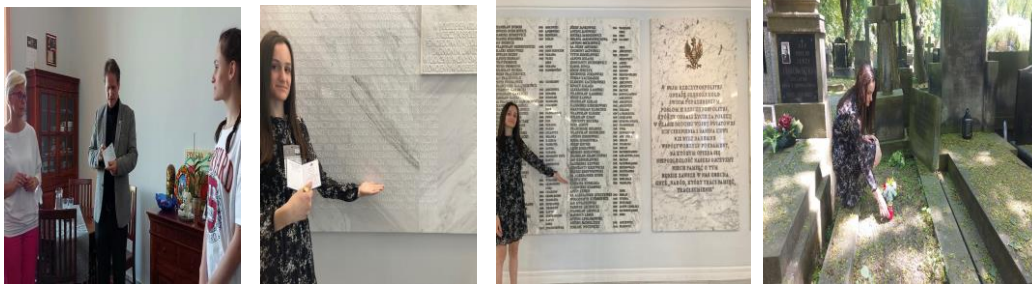

- Krzyżem Srebrnym Orderu Wojskowego Virtuti Militari nr 5976 (17 maja 1922)
- Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1938)
- Krzyżem Walecznych (czterokrotnie, po raz pierwszy 1921)
- Srebrnym Krzyżem Zasługi (1927)
- Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918- 1921
- Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę
- Krzyżem Armii Krajowej
- Odznaką "Za wierną służbę" (1916)
- Krzyżem Polskiej Organizacji Wojskowej (1919)
- Krzyżem Legionowo - Peowiackim
- Odznaką Komendancką PW

Uczniowie zadbali oto, żeby pamięć o niej nie zginęła. Zwrócili się z prośbą do pana pułkownika Waldemara Ziarka prezesa Związku Piłsudczyków na Warmii i Mazurach, aby

przyjął do zanego grona Piłsudczyków kobietę, która walczyła u boku Józefa Piłsudskiego i miała ogromny wkład w odzyskanie niepodległości.

Zarząd krajowy Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego zdecydował, że zostanie jej przyznane honorowe członkostwo tego związku. Następnie w imieniu **Prezesa Związku pan Waldemar Ziarek** uroczystie wręczył uczennicy – Katarzynie Słomce legitymację i odznakę związkową, abym przekazała ją do archiwum Senatu RP oraz biura analiz, dokumentacji i korespondencji, działu edukacji obywatelskiej wraz z przygotowanym filmem i zebraną dokumentacją.

Serdecznie dziękujemy za pomoc w zebraniu niezbędnej dokumentacji oraz przygotowaniu filmu pani Senator Lidii Staroń, panu Jarosławowi Zawadzkiemu – pracownikowi Kancelarii Senatu oraz panu Waldemarowi Ziarkowi.